

השבת של רבי נחמז מברסלב

לזכרון נצח מורינו ר' ישראל בער אודסר בן ר' אייזיק שלמה, זצ"ל

סיפור

(נסיעת רבינו ז"ל בארץ-ישראל)

... וכל מה שעבר בעניין זה, יקצרו המון ריעות לספר. והוא [רבינו הקדוש] זכרונו לברכה היה מעורר אותם [אנשים] לפעמים מהשינה, והתחיל לדבר עמהם, עד שבאו בכעס גדול, והתחילו עוד לקלל ולבזות אותו מאד. ובערב-שבת-קודש באו הם מבית הטבילה, והוא זכרונו לברכה היה שוכב על הדרגש יחף, בלי חגורה ובלי כובע עליון, ושאל אותם: מפני מה בכל השבוע הגוף שלי קל ואין לי כבדות, ועכשיו יש לי כבדות גדול מאד, עד שכמעט איני יכול לעמוד ממקום זה. והשיבו לו: מחמת שבכל ערב-שבת-קודש הנשמה זו עולה למעלה, ונשמה היתרה באה למטה, ואצלך הלכה הנשמה שלך, ונשמה יתרה אינך זוכה לקבל, על-כן נשאר גופך כאבן. והשיב להם: אוי לכם! ואפילו בדבר קל כזה אינכם יודעים מה להשיב. וביקש אותם,

ומשה יקח את האהל ... (שמות ל"ג, ז)

יש צדיקים שהם גדולים במעלה באמת, אך מעוצם קדושתם אינם יכולים לסבול העולם. ועל-כן על-ידי תוקף קדושתם, הם מרחקין ומורידין חס ושלוש, איזה אנשים מחמת שכועסים עליהם, מחמת שאינם יכולים לסבול מעשיהם המגניים; אבל ה' יתברך אינו חפץ בזה, כי חפץ חסד הוא ורוצה שהצדיקים ירחמו על ישראל תמיד ויקרבו אותם, אפילו אם הם כמו שהם. ואפילו אם הוא עצמו יתברך בכעס גדול עליהם מחמת מעשיהם הרעים, הוא רוצה שהצדיקים יתפללו עליהם ויקרבו, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שמות רבה פ"ה, ב) על פסוק (שמות לג, ז): **ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה**, מחמת שחטאו כל כך. אמר ה' יתברך: אני בכעס ואתה בכעס אם כן מי יקרבו וכו', כמובא בפרוש רש"י שם.

אחר-כך צוה רבינו זכרונו לברכה להאיש שהיה עמו, שיתן להאנשים הנ"ל, שבזו אותו כנ"ל, מהמאכלים ומשקאות ומיני מרקחת שלהם, שהיה עמהם, לתן להם מהכל. ונסעו אלו האנשים לביתם, ולא רצו לקבל אגרת מרבינו לביתו, רק מהאיש שהיה עמו קבלו אגרת, ורבינו זכרונו לברכה הניח אגרת שלו בתוך אגרת של האיש הנ"ל, ואלו האנשים היו רוצים לפתח את האגרת של האיש הנ"ל, ואולי יוכלו להבין ממנו איזה דבר מרבינו זכרונו לברכה, מי הוא ומאין הוא, אבל לא היו יכולים למצוא האגרת אצלם, כי נעלם מהם היכן שהניחו את האגרת, ולא בא לידם האגרת, עד שבאו אל הקמר בוליחאי [חדר הבדיקות בעיר ואילחאי שבגבול רומניה], אז מצאו האגרת אצלם, וראו מן האגרת, שזה היה רבינו זכרונו לברכה. המה ראו, כן תמהו, ונבהלו מאד; והאיש ההוא, שבוה אותו הרבה כנ"ל, בא לביתו, ונפטר בסמוך לביאתו ממש.

וכן מצינו בכמה נביאים וצדיקים שה' יתברך בעצמו קבל לפנייהם וספר להם גודל צערו, כביכול, שיש לו מעוונות ישראל המרבים, וכשהם חזקו דבריו ולא המליצו טוב על ישראל הקפיד עליהם מאד, כמו שמצינו בהושע הנביא (עיין פסחים דף פז). ובאליהו שאמר (מלכים-א יט, י): **קנא קנאתי וכו'**, שאמר לו (שם, טז): **ואת אלישע בן שפט תמשה לנביא תחתיך**, ופרשו רבותינו ז"ל (מכילתא בא): שאמר לו אי אפשי בנבואתך על שאתה מקטרג על ישראל.

כי ה' יתברך רוצה רק שימליצו טוב על ישראל וירחמו על ישראל, אפילו על הגרועים לקרב כלם אליו יתברך, כמו משה רבנו עליו השלום שמסר נפשו על ישראל ואמר (שמות לב, לב): **ואם אין, מחני נא וכו'**. (לקוטי הלכות - הלכות השכמת הבוקר ד' - אות י"א)

ארך אפים ורב חסד ... (שמות ל"ד, ו)

לפעמים מתייגע העובד את השם, מחמת שכבר סבל כמה יסורים וכו', ועל-ידי-זה יכול לפול לבחינת זקנה דסטרא-אחרא ותשות כח חס ושלוש; על-כן צריך להתחזק מאד במידת ארך אפים, להאריך אפו ורוחו על כל היגיעות והכבדות ולהתחיל בכל פעם מחדש; וזה בחינת 'ארך אפים לצדיקים'. וכן גם הרשעים חס ושלוש צריכין גם-כן להתחזק במידה זאת של ארך אפים, שלא יבלבל אותם רשתתם מלשוב להשם יתברך, ולא ירחק לבבם ולא יהיה נחלש דעתם מרובי העוונות שלהם ומהנפילות, שכבר התחילו כמה פעמים קצת בעבודת השם ונפלו, אף-על-פי-כן יבטחו בחסדו הגדול ויאריכו אפם ורוחם על כל מה שעובר עליהם, ויתחזקו בכל פעם להתחיל מחדש, ואולי יזכה מעתה לרחם על עצמו לעזור דרכו ומחשבותיו, ולא יהיה זקן וחלוש כח בעיני עצמו לעולם, וזה בחינת 'ארך אפים לרשעים'. ושאר כל המדרגות ממילא כלולין בהם. (לקוטי הלכות - הלכות תפלין ה' - אות ח' לפי אוצר היראה - יראה ועבודה - ד')

עצות

(לקוטי עצות - תפילה - אותיות ב-ז)

עיקר הכלי זיין של איש הישראלי הוא התפילה. וכל המלחמות שצריך האדם לכבוש, הן מלחמת היצר הרע הן שארי מלחמות עם המונעים והחולקים הכל על-ידי תפילה ומשם כל חיותו. על-כן מי שרוצה לזכות לקדשת ישראל באמת, צריך להרבות בתפלות ובקשות ושיחות בינו לבין קונו, כי זה עיקר הכלי זיין לנצח המלחמה.

ואם האדם מרבה בתפילה ובהתבודדות ימים ושנים הרבה, ואף על פי כן הוא רואה בעצמו שעדיין הוא רחוק מאד מהשם יתברך, ונדמה לו שהשם יתברך כמסתיר פנים ממנו חס ושלוש, אל יטעה חס ושלוש שהשם יתברך אינו שומע תפלותיו ושיחותיו כלל, רק יאמין באמונה שלמה שהשם יתברך שומע ומאזין ומקשיב כל דיבור ודיבור של כל תפילה ותחינה ושיחה, ואין שום דיבור נאבד חס ושלוש. רק כל דיבור ודיבור עושה רושם למעלה מעט מעט, ומעורר רחמי יתברך בכל פעם, אך עדיין לא נגמר בניין הקדשה שהוא צריך לכנס בו. וברבות הימים ושנים אם לא יהיה טיפוש ולא יפול בדעתו בשום אופן בעולם, ויתגבר ויתחזק ויתאמץ בתפילה יותר ויותר, אזי על-ידי ריבוי התפלות יכמרו רחמיו יתברך, עד שהשם יתברך יפנה אליו ויאיר לו פניו וימלא חפצו ורצונו בכח הצדיקים האמתיים, ויקרבהו ברחמים ובחמלה גדולה.

אי-אפשר לזכות לתפילה בשלמות, כי אם על-ידי שמירת הברית בשלמות, על-כן צריך כל אחד לקשר תפלתו לצדיקי הדור האמתיים כי הם יודעים להעלות כל תפילה ותפילה למקום הצריך לה, ובונים מהם קומת השכינה. ועל-ידי זה יתקרב ביאת משיח.

שיקבלו אותו על שבת אצלם, ולא רצו. ובשבת קיבלו את האיש, שהיה עמו, אצלם על שבת, ואותו לא רצו לקבל, והקרח לאכול מאכלי חלב, כי לא רצו לאכול שם בשר; רק הם, היה להם איזה שוחט. וגם בשבת היה להם מחלוקת גדול מאד עמו, ורצו לדחפו לחוץ, כי הוא נכנס אצלם אף-על-פי שלא אכל עמהם, והם התחילו לריב עמו, עד שרצו לדחפו לחוץ, והיה רעש גדול שם; וכן בבוקר, היה גם-כן כך:

כלל הדבר, כי הוא זכרונו לברכה עשה ככוונה, והניח עצמו לבזות בכל מיני בזיונות, ואמר להאיש שהיה עמו, שאלו הבזיונות יהיו לו טובה גדולה בהליכה ובחזרה, כי גודל עוצם המניעות הגדולות, שהיה לו לבוא לארץ-ישראל, אי אפשר לשער ולהעריך ולספר, ולא היה באפשרי לבוא לארץ-ישראל כי-אם על-ידי קטנות זאת, כאשר נשמע אחר-כך מפיו בפירוש. ואמר, שאם לא היו לו אלו הבזיונות והקטנות, לא היה לו באפשרי לבוא לשם בשום אופן; ואמר, שראה שהוא מכרח לשאר שם בסטנבול, דהיינו למות שם, אך זאת הקטנות והבזיונות הצילו אותו, כי קודם שבאין לארץ-ישראל וכו' כנ"ל.

✎ צריך להפריש צדקה קודם התפילה. ועל-ידי זה נצל ממשכבות זרות שבתפילה.
 ✎ אין ראוי לחשוב לקבל שכר על שום דבר, כי כל המעשים טובים הכל מאתו יתברך, על-כן אפילו אם האדם זוכה לפעמים לאיזה ישועה והתקרבות קצת, אל יחשוב שזכה לזה על-ידי תורתו ותפלתו ומעשיו הטובים, כי הכל מאתו יתברך כנ"ל. ולולא חסדו הגדול כבר היה נטבע חס-ושלום במה שהיה נטבע, רחמנא לצלן.
 ✎ תורה ותפילה הם מחזקים ומאירים זה לזה. על כן צריכין לעסוק בשניהם דייקא.

תפילה

(לקוטי תפילות אי - תפילה ב')

● יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו, שומע תפילת עמו ישראל ברחמים, שיעוררו רחמין וחסידיך עלינו למענך, ותכין לבבנו להתפלל לפניך בכל לב ונפש, ותהיה תפלתנו שגורה בנינו תמיד, ולא יהיה לנו שום מונע ועיכוב ובלבול בתפלתנו.
 ● ובכן, כשם שעזרת את יוסף צדיקך בשעה שבא לידי נסיון והצלת אותו ונתת לו כח להתגבר על יצרן, כן יהמו נא מעיך ורחמין עלינו, ותזכנו בזכות וכח יוסף הצדיק, ותתן לנו שכל חכמה ובינה ודעת וכח וגבורה דקדושה, באופן שנוכל להנצל מכל מיני פגם הברית, ונוכל להתגבר על יצרנו. וזוכה שתהיה מחשבתנו קשורה ודבוקה בקדשך תמיד בלי הפסק רגע, למען יהיה לנו כח על ידי זה לסדר תפלתנו לפניך כראוי בלי שום מונע ועיכוב ובלבול, באופן שתתקבל תפלתנו לפניך, ויכמרו רחמין עלינו ותשיב פניך אלינו. ותמהר ותחיש לגאלנו ותיבא לנו את משיח צדקנו, ולמענך עשה ולא לנו.
 ● ועזרנו שתהיה תפלתנו מסדרת כראוי, ותתן בנו שכל ודעת שנוכל לכלכל דברנו במשפט, ולא נכשל באמרי פינו, ולא נטה בתפלתנו לימין ולשמאל מן הדרך הישר והאמת.

● והננו מכוונים בתפלתנו ומקשרים את כל תפלתנו לכל הצדיקים שבדורנו. ואתה ברחמין הרבים תעורר את לב צדיקי אמת שבדורנו, ותתן להם כח שיקבלו את תפלתנו ויעלו אותם לפניך. ואף אם תפלתנו אינה כראוי והיא מעורבת בפסולת הרבה ואין בתפלתנו אפילו דיבור אחד או אות אחת שתהיה זכה ונקיה, ודברי מגמגם מאד ולשוני מלא פגם, כי לא בדעת אדבר והדיבור רחוק מן המחשבה. הן על כל אלה גברו רחמין וחסידיך, ותתן כח בצדיקך האמתיים שיוכלו להעלות ולהרים ולהגביה כל תפלותינו לזכותם ולנקותם מכל סיג ופגם, באופן שיוכלו לעלות לפניך לרצון, ויבנו מהם את קומת השכינה, להכינה ולסעדה ולהקימה מגלותה, ותקים את סכת דוד הנופלת, על ידי תפלותינו. ותשיב שכינתך לציון, ותאיר פניך אלינו, "פנה אלי וחנני. כי לא בקשתי אבטח וחרבי לא תושעני". רק בשמך לבד בטחנו. "באלהים הללנו כל היום ושמך לעולם נודה סלה".

● ותעורר את משיח צדקנו שיקבל את תפלתנו ויעלה אותם לפניך, וכל תפלתנו ותפלות עמך בית ישראל, יהיו בידו לחרב פיפיות, למחסה ולמגן וצנה, ללחום את לוחמנו ולרביב את ריבנו. "יחס על דל ואביון ונפשות אביונים יושיע. החזק מגן וצנה וקומה בעזרתך.

חגור חרבך על ירך גבור הודך והדרך". ולמענך עשה ולא לנו. כי גם מעט דמעט מעשינו הטובים וכל צדקותינו ותפלתנו הכל מאתך, "כי ממך הכל ומיידך נתנו לך". וכמו שכתוב, מי הקדימני ואשלם. לא לנו ה' לא לנו כי לשמך תן כבוד על חסדך ועל אמתך. כחסדך חייני ואשמרה עדות פיך. וקוויים לנו מקרא שכתוב, למען שמי אאריך אפי ותהלתי אחסם לך. למעני למעני אעשה כי איך יחל וכבודי לאחר לא אתן. מגדיל ישועות מלכו ועושה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם, אמן סלה.

מכתב

(מספר אב"י הנחל - מכתב צ')

✎ ב"ה, ערב פסח תשכ"ז
 לכבוד עיני ולבי, מר ... החושק וחומד לדרוש, לחפש ולבקש, ולתור ולחפור, למצוא תעלומות והסתרת המים חיים, שמרפאים כל מיני חולאים רעים ומרים, של הכפירות ואמונות כוזביות ומצמיחים ומגדילים בכל העולם האמונה הקדושה, אמונה חזקה ונכונה, אמונה זכה צחה וברורה, ויכירו וידעו כולם את ה', ויתנו לו כתר מלוכה.

המעתיק

רצון וכיסופין

(אוצר היראה - ליות)

✎ כלל עבודת ה', הוא בבחינת נעשה ונשמע. נעשה הוא בחינת עשיית המצוות ומעשים טובים. ונשמע הוא בחינת הדעת והרצון והתשוקה לקיים מצוותיו יתברך והדביקות והביטול אליו יתברך, שזה עיקר שלמות קיום כל המצוות. וכן כל החפצים שבעולם כלולים מבחינת נעשה ונשמע, כי החפץ בעצמו הוא בחינת עשיה גשמית, בחינת נעשה, והדעת והרצון והעונג שמתענג בעל החפץ ממה שהוא יודע שהחפץ הוא שלו וברצונו וברשותו, זה בחינת נשמע. ומאז שאבדו ישראל את כתר הנעשה, משם נמשכין כל האבדות שבעולם בגשמיות וברוחניות.

✎ רק אף על פי כן, קודם ייאוש בעלים, שאז האבדה עדיין מקושרת בדעתו ורצונו שזה בחינת נשמע, אז צריכין להחזיר לו אבדתו. כי זה כל חיותנו וקיומנו עכשיו, ממה שנשאר לנו על כל פנים הבחינת נשמע כמו שאמרנו רבותינו ז"ל, ובכח הזה אנו מקוויים שיחזיר לנו השם יתברך גם כתר הנעשה, כמו שאמרנו רבותינו ז"ל: **ועתיד הקדוש-ברוך-הוא להחזיר לנו.** אבל אחר ייאוש בעלים שכבר נפרד החפץ גם

מדעתו ורצונו, שזה בחינת שאבד גם הבחינת נשמע שבבחינת החפץ, על כן שוב אין צריכין להחזירו לו. וכמו כן גם ברוחניות אם רואה האדם שמעשיו אינם עולים יפה ויש לו אבדות הרבה מאד, שזה בחינת שאבד כתר הנעשה, אף על פי כן אם אינו מייאש עצמו, ומתגבר ברצונו וכסופין וגעגועים חזקים להשם יתברך, וזכה בחינת נשמע, אז יש לו תקוה שיחזירו לו אבדותיו בשלמות, על-ידי הצדיק האמתי (הלכות מתנה ה' - אותיות ע"ד ע"ה ע"ו).

ארץ ישראל

(אוצר היראה - אות ס"ט)

✎ אפילו כשישראל שרויים על אדמתם בארץ-ישראל, עדיין צריכים בכל עת לבער ולבטל מוציאי דבת הארץ רעה, שהם המונעים מקדושת ארץ-ישראל, שעל-ידם היה כל הקלקולים והפגמים כשהיו ישראל בארץ-ישראל, עד שנתגרשו על-ידי-זה מארץ-ישראל, כי הם אורבים תמיד על ישראל לגרשם מארץ-ישראל מהסתפח בנחלת ה'.

✎ ועל-כן אנו צריכין בארץ-ישראל לקדש את הלחם בכמה מצוות התלויות בארץ-ישראל, כדי לברר הלחם מזוהמת הנחש, שמשם כל המונעים מארץ-ישראל, שזה בחינת מה שאדם הראשון כשפגם באכילת עץ-הדעת נתגרש מהגן-עדן שישב שם ומקדושת ארץ-ישראל שמשם נברא, כמו שאמרנו רבותינו ז"ל.

✎ ועל-כן, אפילו כשבאים לארץ-ישראל צריכים ברורים ותקונים גדולים לברר המונעים מקדושת ארץ-ישראל, שהוא כלל קדושת האיש הישראלי (הלכות גזילה ה' - אות כ"ב כ"ט).

שיחות

(שיחות מרי ישראל אודסה, זצ"ל - י"ט)

✎ ... וגם-כן אני זוכר שהייתי בן כמה שנים אז הייתי חולה מאד, והיה לי מלחמה עם המלאך המוות, אני הרגשתי שאני עומד למות. אוי, הייתי חולה מאד ונעשיתי חלש מאד, ומי שהוא חולה, צריכים לתת לו איזה דבר להחיות את נפשו, חלב, והאמא נתנה לי חלב עם מים. אמרתי: "תני לי חלב". אבל לא היה לה, אז אמרתי לה: "את נותנת לי חלב עם מים, אני רוצה רק חלב!" אז התחלתי לבכות: "אני רוצה חלב!"

✎ על-כל-פנים, אחר-כך נעשיתי יותר טוב, אז אמרתי לאמא: "אני חלש מאד, אני צריך קצת בשר, מרק". היא נתנה לי שלושה מטבעות, זה כמו היום שלושה גרושים. אני הלכתי למלון והמבשלת בשלה טוב, אבל האמא נתנה לי שלושה גרוש לקנות מרק עם חתיכת עוף, אני טעמתי את המרק, אני לא טעמתי בבית מרק, אז הרגשתי טעם טוב, אבל היא נתנה לי אולי שני פעמים או שלושה פעמים, אני הייתי צריך שבוע שבועים, ולא היה לנו.

✎ אני חי בנס! השם יתברך החזיר לי הנשמה בנסים! אני ראיתי כמה פעמים נסים. השם יתברך הראה לי שהוא נותן לי בשביל לחיות. היה עניות גדול והם קבלו הכל באהבה בשמחה, האבא והאמא. אוי, אוי...